

red-motley color on posterity quality and brought data, which testify about discrepancy of the estimation in ancestry and posterity quality. Conclusions are made about need of undertaking given estimations, particularly when using the breeds of foreign breeding.

Red-motley holstein, red steppe breed, dairy productivity, posterity quality, perfecter categoru

УДК 639.3.032

В.В. БЕХ, В.Г. ТОМІЛЕНКО, М.І. ОСИПЕНКО, В.П. МАРЦЕНЮК

Інститут рибного господарства УААН

СУЧАСНИЙ СТАН НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ РОБІТ З ВИВЕДЕННЯ МАЛОЛУСКАТОГО КОРОПА НОВОГО ТИПУ ДЛЯ РИБНИХ ГОСПОДАРСТВ УКРАЇНИ

Подано аналіз сучасного стану науково-дослідних робіт з виведення малолускатого коропа нового типу для рибних господарств України.

Селекція, рибництво, малолускатий короп, племінний матеріал

У сучасних умовах для будь-якого виробника товарів чи послуг вирішальне значення має конкурентоспроможність виробленої продукції як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. Це повною мірою стосується і рибництва. У рибних господарствах України короп є одним із традиційних і основних об'єктів вирощування. Однак товарна продукція, що реалізується на вітчизняному ринку, представлена головним чином лускатими формами, тоді як у нас, а особливо на міжнародному ринку, підвищеним попитом користується малолускатий (рамчастий) короп [1].

До початку 90-х років у рибництві України серед малолускатих форм вирощували лише коропів української рамчастої

© В.В. Бех, В.Г. Томіленко, М.І. Осипенко, В.П. Марценюк, 2005

Розведення і генетика тварин. 2005. Вип 39.

породи та її любінський внутрішньопорідний тип. Довготривале, замкнуте культивування коропів у ставових умовах призвело до зниження гетерогенності, що негативно впливає на виживання риб, їхній темп росту та продуктивні особливості племінних стад [2, 3].

Враховуючи ринковий попит та запит виробництва, Інститутом рибного господарства УААН на початку 90-х років розпочато роботи з виведення нового типу українського малолускатого коропа з ефектним зовнішнім виглядом, м'ясною будовою тіла, високими продуктивними та гастрономічними якостями.

Новий тип коропа створюється на базі малолускатих коропів української рамчастої та румунської рамчастої породи фресинет методом складного відтворного схрещування.

На початок 2004 р. закінчено селекцію першого покоління, сформовано стада другого покоління у віці три-, чотирирічок та вирощено племінне стадо F_3 у віці одно-, дворічок.

Матеріал і методика досліджень. У 2000-2003 рр. роботи з виведення нового типу малолускатого коропа виконувалися в господарстві "Нивка" Інституту рибного господарства УААН, а також у племінних репродукторах ЗАТ "Таращаплемсільрибгосп", ВАТ "Лебединська РМС" Сумської області та ВАТ "Закарпатський рибокомбінат".

Досліджували різні вікові групи нового стада малолускатого коропа. За вихідні форми для різних варіантів схрещувань використовували плідників українського малолускатого коропа нового типу другого покоління селекції та плідників румунської рамчастої породи фресинет. Кожного року проводили інвентаризацію та бонітування плідників, відбір і підбір селекційних гнізд на основі гетерогенного підбору за віком за стандартною методикою [4].

Молодь отримували заводським методом, а також у нерестових ставах. У 2003 р. вперше проведено схрещування самців любінського внутрішньопорідного типу української рамчастої породи, молоки яких завезли в термосі в охолодженому стані із господарства "Великий Любін", із самками українського малолускатого коропа нового типу другого покоління селекції. Запліднення ікри провели методом поліспермії. Загальну схему схрещувань у 2003 р. подано нижче:

Схрещування плідників вихідних груп у 2003 р.

♀♀ український малолускатий короп F_2 ×	
× ♂♂ румунський рамчастий короп фресинет	$F_2 \times \Phi$
♀♀ румунський рамчастий короп фресинет ×	
× ♂♂ український малолускатий короп F_2	$\Phi \times F_2$
♀♀ український малолускатий короп F_2 ×	
× ♂♂ український малолускатий короп F_2	$F_2 \times F_2$
♀♀ румунський рамчастий короп фресинет ×	
× ♂♂ румунський рамчастий короп фресинет	$\Phi \times \Phi$
♀♀ український малолускатий короп F_2 × ♂♂ любінський	
коропи внутрішньопорідного типу української рамчастої породи	$F_2 \times \text{ЛРК}$

Статеві продукти у самок отримували за допомогою двократною гіпофізарною ін'єкцією при загальній дозі гіпофіза — 3,5 мг/кг маси риби. Самців ін'єктували один раз під час вирішальної ін'єкції самок.

Осіменіння ікри проводили сухим способом. Знеклеювання її відбувалось протягом 30-40 хв із використанням сухого молока методом барботажу.

Інкубація ікри проходила в стандартних столітрових апаратах ВНДІСРГ і тривала від 80 до 85 год залежно від генезису ембріонів та температури води.

Личинок, що вилупилися, пересаджували у басейни шведського типу, де витримували протягом 3 діб, після чого проводили зариблення вирощувальних ставів у різних господарствах.

Результати досліджень. У зимовий період температурний та кисневий режими води в дослідних ставах були в межах рибиницьких норм.

У другій половині квітня проводили інвентаризацію ремонтного молодняка та відбір на плем'я і посадку його на вирощування в літньо-ремонтні стави в дослідному господарстві "Нивка". На плем'я відібрано однорічок третього покоління

селекції 1380 екз. середньою масою 14,7 г при напруженості відбору 1,8% і селекційному диференціалі 2,1 г та дво-, трирічок другого покоління селекції, зокрема 122 екз. дворічок середньою масою 450,0 г; трирічних самок 19 екз. середньою масою 2240,0 г.

Серед старших вікових груп відбір носив коригуючий характер.

Чотирирічних самок в кількості 8 екз. і одновікових самців — 13 екз., а також п'ятирічних самок — 14 екз. середньою масою 3000,0 г переведено в основне стадо плідників.

За результатами бонітування в племінне ядро було відібрано 9 кращих малолускатих самок (*таблиця*) і відповідно до них малолускатих самців другого покоління селекції та самців породи фресинет. Плідників, роздільно за статтю, було висаджено в садки-стави для підготовки їх до нерестової кампанії.

*Характеристика екстер'єру самок, які брали участь
у заводському відтворенні*

Статистичні показники	Показники екстер'єру								
	М	І	С	Н	О	К _в	І/Н	І/О	І/С
М	3566,67	51,92	14,23	20,58	43,20	2,54	2,54	1,20	3,65
m	231,90	1,52	0,26	0,94	0,87	0,06	0,08	0,02	0,09
σ	568,04	3,72	0,64	2,31	2,13	0,15	0,21	0,05	0,21
Cv	15,93	7,17	4,48	11,23	4,94	5,92	8,18	3,85	5,83
Max	4300,00	57,00	15,00	25,00	46,50	2,72	2,72	1,28	3,86
Min	2600,00	46,00	13,40	18,50	40,00	2,32	2,16	1,15	3,29

Перелік умовних скорочень: М — маса тіла, І — промислова довжина тіла, С — довжина голови, Н — висота тіла, О — обхват тіла, К_в — коефіцієнт вгодованості, І/Н — індекс високоспинності, І/О — індекс відносного обхвату тіла, І/С — індекс відносної довжини голови.

Заводське відтворення малолускатого коропа провели в кінці травня. З цією метою було здійснено двократну ін'єкцію гіпофіза із розрахунку 0,4 мг/кг, а через 9 год повторну — 3,5 мг/кг. Одночасно з другою ін'єкцією самок було проін'єктовано

самців із розрахунку по 2 гіпофізи на кожного. Статеві продукти отримували через 12 год після повторної ін'єкції самкам.

Робоча плодючість помісних малолускатих самок становила 290,4 тис. ікринок, а відносна — 100,2 тис. на 1 кг їхньої маси.

Зариблення вирощувальних ставів проведено личинками у віці трьох діб за щільності посадки 50 тис. та 16 тис. екз./га (експериментальні стави № 59 і 6-8). У дослідні стави підсаджували для загального контролю личинок нивківського лускатого коропа з розрахунку 4 тис. екз./га.

У ВАТ “Лебединська РМС” провели нерест помісних плідників F_2 “у собі” і зарибили став № 3 за щільності посадки 50 тис. личинок на 1 га, а потомство $F_2 \times \Phi$ і $F_2 \times \text{ЛРК}$ завезли із дослідного господарства “Нивка” й провели зариблення ставів № 13 і 14 із розрахунку 40 тис./га, включаючи контроль – нивківський лускатий короп. Крім цього річок у господарстві формували ремонтні групи $K1+$, $K2+$ і $K3+$.

У ЗАТ “Тарашаплемсільрибгосп” завезли личинки генезису $F_2 \times F_2$ із дослідного господарства “Нивка” і продовжували формування ремонтної групи F_2 у віці $K2+$ та F_3 у віці $K1+$.

У ВАТ “Закарпатський рибокомбінат” проводили вирощування та формування різновікового ремонтного молодняку другого покоління селекції.

У всіх господарствах протягом вегетаційного періоду досліджували природну кормову базу, температурний та гідрохімічний режими ставів.

Температура води коливалась у межах 17-25-10°C. Концентрація біогенів у воді не перевищувала нормативних величин. Вміст розчиненого кисню перебував у межах 3,7 -6,1 мг/л.

Годівлю племінних риб розпочали в червні. Вміст перетравного протеїну в комбікормі не перевищував 15%.

У жовтні провели облов ставів, інвентаризацію селекційного матеріалу та посадку риб на зимівлю. За результатами осінніх обловів встановлено, що нове стадо малолускатого коропа за своєю структурою включає друге й третє покоління селекції різного генезису. Зокрема, найбільш численними є нащадки від розведення помісних форм “у собі” та шляхом прилиття крові любінського рамчастого коропа. При вирощуванні помісних цього річок у ВАТ “Лебединська РМС” разом з нивківським лускатим коропом за темпом росту дослідні групи суттєво не

відрізняються (23,7 і 23,4 г), але за виходом із вирощування $F_2 \times \text{ЛРК}$ відстає на 23,4%. Нащадки від схрещування помісних самок F_2 із самцями породи фресинет відстають за темпом росту від контрольної групи на 32,7%, проте за екстер'єром вони перевершують нащадків поєднання $F_2 \times \text{ЛРК}$ та нивківського лускатого коропа.

Висновки. За звітний період сформовано племінні стада малолускатого коропа новостворюваного типу другого та третього селекційних поколінь, які одержано шляхом розведення "у собі" помісей F_2 , і зворотного схрещування самок F_2 із самцями породи фресинет та із самцями любінського рамчастого внутрішньопорідного типу. На кінець звітного року нове стадо малолускатого коропа нараховувало 200779 екз. цьогорічок і 4505 екз. дворічок третього покоління селекції та 2318 екз. трирічок і 395 чотирирічок другого покоління.

1. *Półwiecze działalności rybackiego ośrodka Polskiej Akademii Nauk w Gołyszach / Pod redakcją Maria Anna Szumiec. – Gołysz, 1998. – S. 130.*

2. *Бех В.В.* Новий гібрид малолускатого коропа // Тваринництво України. – 1997. – № 3. – С. 16.

3. *Томиленко В.Г.* Селекція у рибництві та напрями її удосконалення // Вісн. аграр. науки. – 2000. – №12. – С. 110-111.

4. *Бех В.В., Томиленко В.Г., Кучеренко А.П.* Інструкція з промислового схрещування коропів української рамчастої та румунської рамчастої породи фресинет / Інститут рибного господарства УААН. – К., 1998. – 12 с.

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ РАБОТ ПО ВЫВЕДЕНИЮ МАЛОЧЕШУЙЧАТОГО КАРПА НОВОГО ТИПА ДЛЯ РЫБОВОДНЫХ ХОЗЯЙСТВ УКРАИНЫ.

В.В. Бех, В.Г. Томиленко, Н.И. Осипенко, В.П. Марценюк

Статья посвящена анализу современного состояния научно-исследовательских работ по выведению малочешуйчатого карпа нового типа для рыбоводных хозяйств Украины.

Селекция, рыбоводство, малочешуйчатый карп, племенной материал

THE MODERN STATUS OF RESEARCH WORK ABOUT THE CREATION OF THE NEW TYPE OF MIRROR COMMON CARP FOR FISH-FARMING OF UKRAINE. V. Bekh, V. Tomilenko, M. Osipenko, V. Martsenyuk

Article is devoted to analysis of modern status of research work about the creation of the new type of mirror common carp for fish-farming of Ukraine.

Selection, fish-farming, mirror common carp, broodstock material

УДК 636.2.062.082.35: 612.433.664

О.В. БОЙКО, Л.М. РОМАНОВ

Інститут розведення і генетики тварин УААН

ПІДВИЩЕННЯ ЖИВОЇ МАСИ БУГАЙЦІВ ЗА ДОПОМОГОЮ ЛАКТИНУ

Вивчався спосіб підвищення живої маси молодняку великої рогатої худоби за допомогою дрібних підшкірних ін'єкцій гормону лактину. Установлено збільшення приросту у піддослідних бугайців порівняно з контролем залежно від віку на 3,7–11,6%.

Бугайці, жива маса, гормон лактин

Для розвитку м'ясного скотарства поряд з виведенням спеціалізованих м'ясних порід, розробкою оптимальних кормових раціонів і умов утримання необхідно використовувати фізіологічно активні добавки: ферменти, вітаміни, мікроелементи, а також гормональні препарати, які підвищують засвоєння корму, стимулюють ділення клітин і ріст тварин. Завдання полягає в пошуку ефективних засобів і способів їхнього використання з точки зору економіки, фізіології та медицини.

Анаболічно активні гормони є важливим потенційним джерелом підвищення продуктивності сільськогосподарських тварин. Успішне використання гормонів у практиці визначається економічною доцільністю. Позитивний вплив анаболічних стероїдів на ріст тварин зумовлений передусім їхньою дією на

© О.В.Бойко, Л.М.Романов, 2005

Розведення і генетика тварин. 2005. Вип 39.